

محرم از نگاه رهبر معظم انقلاب

وقتی شعر را می‌خوانیم، به فکر باشیم که از این شعر ما ایمان مخاطبان ما زیاد شود. پس هر شعری را نمی‌خوانیم؛ هر جور خواندنی را انتخاب نمی‌کنیم؛ جوری می‌خوانیم که لفظ و معنا و آهنگ، مجموعه‌اثرگذار باشد. در چه؟ در افزایش ایمان مخاطب.
 ۱۳۸۶/۰۴/۱۴

آیین

روایتی از برگزاری مراسم محرم در محله دولت آباد عزاداری به سبک بغداد در تهران

مشعل‌هاروشن می‌شود، وقتی چراغ‌های محله خاموش می‌شود!

«قدم‌زدن در بغداد» عنوانی است که به بلوار قدس محله دولت در ماه محرم داده شده است، مردان دشدانشه‌پوش، زنان عباپوش عربی با پوشیه‌های زنده‌دکان‌ها پر از رنگ و لعاب‌های عربی. در گوشه و کنار محله روی در و دیوار مغازه‌های گچی‌ها و نیازمندی‌هایی به زبان عربی نوشته شده است؛ اما اینها تفسیر این روزهای محله دولت‌آباد نیست! بپرق سیاه، تکیه عزاء، طبل و علم، نوای یاحسین حال و هوای شهر را نیویابی کرده است. این روزها با قدم‌زدن در بلوار قدس محله دولت‌آباد شهر ری دیگر قدم‌زدن در بغداد را تجربه نمی‌کنید، همه شهر نشانی از یک دلدادگی و ارادت است.

از فلکه اول تا فلکه سوم محله با بپرق سیاه آدین شده است؛ این روزها در محله که قدم می‌زنی، تکیه، تکیه و حسینی، حسینی را می‌بینی که میزان جمعیت سیاه‌پوش و سوگوار است.

محله‌ای در جنوب شرقی پایتخت و در کنار اتوبان امام‌علی (ع). محله‌ای که در تعریف و عنوان‌ها به آن بغداد تهران نیز گفته می‌شود.

این عنوان به دلیل حضور پرشمار مهاجران عراقی در این محله است. اگر چه این روزها ایرانی‌های زیادی در این محله زندگی می‌کنند، اما هنوز هم بسیاری از آیین‌ها و فرهنگ‌های عراقی در این محله جاری است. نمونه ساده آنکه می‌توان به آن اشاره داشت، تعداد پرشمار فلافل و سمبوسه فروشی‌های این محله است. بیشترین افرادی که در این محله دولت‌آباد زندگی می‌کنند، از عراق آمده‌اند؛ به‌خصوص از نجف و کربلا و کاظمین و همگی شیعه هستند. آنها اغلب فرزندان کسانی هستند که در دهه‌های گذشته به قصد مجاورت یا کار از ایران به عراق رفته و سپس از روی کار آمدن

باید و نبایدهای سوگواری از نگاه حجت‌الاسلام والمسلمین محسن غروی‌ان در گفت‌وگو با «شهروند»:

استفاده‌ای از عزاداری ممنوع!

مراسم قمه‌زنی بی‌جاست چهره ما در دنیا مخدوش می‌کند

عده‌ای از مداحان می‌خواهند از عزاداری به‌عنوان وسیله و ابزاری برای جناح خاص خود بهره ببرند

ویزگان حوزه را نیز به دنبال داشت.

این موضوع چه آسیب‌هایی را می‌تواند به دنبال داشته‌باشد؟

بزرگترین ضربه به این است که یک عده که به دین و آموزه‌های دینی به جهت بعد اخلاقی علاقه‌مند هستند، وقتی این خشونت‌گرایی‌ها و خشونت‌طلبی‌ها را به نام دین می‌بینند، دل‌زدگی پیدا می‌کنند و اعتمادشان از بین می‌رود. آرزوی مرگ کردن برای یک شخصی اصلاً قبل توجیه و اخلاقی نیست. اسلام از سلم می‌آید یعنی سازش، صلح و سلامتی. صحیح نیست که به نام دین برای شخصی بیاییم آرزوی مرگ یا تهدید کنیم، آن هم کسی را که منتخب مردم است. من تعجب می‌کنم از برخی از افراد که این شعار را اخلاقی می‌دانند، کجای این اخلاق است؟ هیچ پیامبری، هیچ امامی و هیچ عالم دینی این را اخلاقی نمی‌شمارد.

به عقیده شما امروز در منبرها و هیأت‌ها باید به چه موضوعاتی پرداخت؟

من به یک مثال ساده اشاره کنم: به‌حال بعضی از افراد در ایام نذر و نیاز دارند شرب و غذا در ظرف‌های پلاستیکی تهیه و توزیع می‌کنند؛ خوب است، اما گاهی هم می‌بینیم یک خیابان پر از این ظرف‌ها شده، این خوب نیست! ظرف‌ها را داخل خیابان می‌ریزند، این با فرهنگ عاشورا اصلاً همخوانی ندارد، ما باید اینها را هم در منبرها بگویم. مردم نظم و انضباط را باید یاد بگیرند، عزادار واقعی امام حسین (ع) میرا از رفتارهای اینچنینی است. همین نکته‌های به‌ظاهر ساده، جهانیان را می‌تواند با محرم ما آشنا کند. رفتارهای ما در ماه محرم و عاشورا و تاسوعا دیده می‌شود؛ این مراسم قمه‌زنی بیجاست، چهره ما را در دنیا مخدوش می‌کند. آن قدر راستی و شفافیت، دوستی و محبت در سخنان امام حسین (ع) موجود است؛ این مضامین را باید به مردم بگویم. دل‌ها را باید نرم و رؤف کنیم، این همه کینه و عداوت در بین مردم نباید باشد، مردم باید به داد هم برسند. الان ما با احتکار پوشک توسط عده‌ای برای رسیدن به پول مواجه هستیم. این با اخلاق حسینی همخوانی ندارد. اینها را باید در سخنرانی‌ها و وعظ بگویند. چقدر انسان بی‌رحم باید باشد، چقدر قساوت قلب باید داشته باشد که ما محتاج مردم را برای ثروت بیشتر احتکار کند. اینها موضوعات به‌روز اجتماعی و اخلاقی است که وعظ و خطیبان باید اینها را ادیما تذکر بدهند تا جامعه ما سمت اخلاق حسینی حرکت کند.

در منبرها چه باید گفت؟

من به یک مثال ساده اشاره کنم: به‌حال بعضی از افراد در ایام نذر و نیاز دارند شرب و غذا در ظرف‌های پلاستیکی تهیه و توزیع می‌کنند؛ خوب است، اما گاهی هم می‌بینیم یک خیابان پر از این ظرف‌ها شده، این خوب نیست! ظرف‌ها را داخل خیابان می‌ریزند، این با فرهنگ عاشورا اصلاً همخوانی ندارد، ما باید اینها را هم در منبرها بگویم.

در بهره‌مندی مداحان و نوحه‌خوانان از برخی لغات و مضامین که جنبه مثبتی هم ندارند؛ انتقاداتی وارد بوده است. نظر شما در این خصوص چیست؟

به هیچ وجه مورد تأیید ما نیست. برای اینکه خود امام علی (ع) در نهج‌البلاغه سرزنش می‌کنند برخی افرادی که در مورد او غلو می‌کنند، ولی خب در طول تاریخ عده‌ای تحت عناوین دینی برای رسیدن به یک‌سری اهداف و اغراض این نوع تعابیر را به کار می‌برند. متأسفانه یک نوع «انحصارطلبی» در میان برخی مداحان شکل گرفته است، می‌خواهند رقیب را از میدان به‌در کنند.

به نظر تان این فعالیت آگاهانه است...

من معتقدم یک عده آگاهانه پشت پرده و پشت‌صحنه را هدایت می‌کنند و یک عده‌ای هم ناآگاه در صحنه حاضر می‌شوند، به‌طور مثال در فاجعه فیضیه یک عده که پشت‌صحنه این داستان بودند، از طلبه‌ها سوء استفاده کردند که واکنش مراجع

شهروند | «بدعت»، «خرافات» و «انحراف» موضوعاتی است که می‌توانند آیین عزاداری و سوگواری امام حسین (ع) را از جریان اصلی خود خارج کنند. ضرورت فاصله‌گرفتن متولیان عزاداری‌ها از جهت‌گیری‌های سلیقه‌ای و جناحی و قرائت اشعار و مرثیه‌های مستند و رعایت اخلاق و ادب از مهمترین محورهای مورد تأکید علما و شخصیت‌های دینی بوده است. «شهروند» به همین منظور در گفت‌وگو کوتاه خود با حجت‌الاسلام والمسلمین محسن غروی‌ان به بررسی نقش و جایگاه روحانیت در تبلیغ فرهنگ عاشورایی پرداخته؛ غروی‌ان در این گفت‌وگو به چند مورد از باید و نبایدهای شیوه عزاداری در ماه محرم اشاره داشته است.

این روزها، انتقادات بسیاری به شیوه مداحی برخی از مداح‌ها مطرح شده، شما تا چه میزان با این انتقادات هم‌راه هستید؟

تا حدودی مسأله درست است و من موافقم. مداحی به معنای عام یعنی ستایشگری، تعریف و تمجید که با توجه به مقام عصمت ائمه و پیامبران در طول تاریخ مداحی‌های بسیاری داشته‌ایم. اما الان یک عده از مداحان می‌خواهند از عزاداری به‌عنوان وسیله و ابزاری برای جناح خاص خود بهره ببرند. فکر می‌کنند اسلام یعنی همان خودشان، خودشان را اسلام محض می‌دانند. متأسفانه گاهی خود را بالاتر از علما، مجتهدان و مراجع می‌دانند. توصیه‌هایی می‌کنند و فکر می‌کنند خودشان به مقامات عالی رسیده و فانی فی‌الله، حتی علما و مراجع مجتهدین را هم پایین‌تر از خودشان می‌دانند. به آنها خطاب می‌کنند، توصیه اخلاقی می‌کنند و امثال اینها. این مشکل در برخی از مداحان پدید آمده و چنین افرادی سعی می‌کنند نقش علما و منبری‌های عالم باسواد را میان مردم تضعیف کنند، به دلیل اینکه اسلام چیزی دیگر غیر از این است که این مداحان بد اخلاق تعریف می‌کنند. من قبول دارم که طیفی از این مداحان متأسفانه در جهت تضعیف علم، دانش و معرفت تلاش می‌کنند.

یک پیشنهاد هنری

به یک داستان صوتی گوش کنیم!

رویای تشنگان

اداره کل هنرهای نمایشی رادیو، سریال‌های جدید رادیویی، کتاب‌های صوتی و وب‌سریزنامه زنده رادیویی را برای پخش در ایام محرم تهیه و تولید کرده است. این آثار از نگاه نویسندگان رادیو به زوایای مختلف ماه محرم پرداخته و عشق و علاقه ایرانیان را به امام حسین (ع) مورد توجه قرار داده است. یکی از این آثار رویای تشنگان، نوشته حمیدرضا عباسی و به کارگردانی ایوب آقاخانی است که در ۱۰ قسمت تولید شده است. در ادامه خلاصه‌ای از این داستان را می‌خوانیم

مژگان و امین زوج عکاسی هستند که به واسطه عکاسی از طبیعت توانسته‌اند با تأسیس آتلیه‌ای هم‌به‌موفقیت اقتصادی برسند و هم‌اکنون موقعیت و منزلت اجتماعی بهره‌برند. اخیراً در زندگی آنها مشکلی پیدا شده که ناشی از عدم تفاهم این دو بر سر به دنیا آوردن بچه و بارداری است. مژگان معتقد است آنها باید مهاجرت کنند تا بتوانند در کشور دیگری صاحب‌فرزند شوند، اما امین با این نظر مخالف است چرا که مانعی برای صاحب‌فرزند شدنشان در ایران نمی‌بیند.

بی‌بی مریم به او می‌گوید که دکتر فقط گفته شاید تو هم نتوانی مانند خواهرت باردار شوی و بهتر است در همین ایران پیگیر آزمایشات پزشکی‌ات شوی ضمن اینکه در طی این سال‌ها نذرهای بسیاری را دیده که با توسل در همین محرم هم ثمر رسیده و از او می‌خواهد که او هم همین کار را انجام دهد اما با نیت واقعی...

درنگ

نام این سرزمین «کربلا» است

هلیامنشاری - تاریخ‌پژوه | تاریخ‌نگاری قیام امام حسین (ع) با توجه به ابعاد اجتماعی - سیاسی این رخداد دارای اهمیت بسیاری است. به همین دلیل و همچنین با توجه به فرارسیدن ایام سوگواری امام حسین (ع) روزنامه شهروند به بررسی زوایای تاریخی قیام امام به‌طور روزانه پرداخته است. سرآغاز حرکت را باید ۸ ذی‌الحجه عنوان کرد؛ زمانی که ابی‌عبدالله از مکه به سمت کوفه حرکت کردند، قافله کم‌شمار امام در روز اول محرم به یکی از منازل بین راه رسیدند؛ محلی در نزدیکی کربلا نقل شده است که یکی از اصحاب صدایش را بلند کرد؛ امام گفتند چه دیده‌ای که تکبیر گفتی؟ گفت نخلستانی دیدم که پیش از این در راه نبود، امام گفتند خوب نگاه کنید، ناگهان همان هادسته‌جمعی گفتند این سیاهی نخلستان نیست بلکه سواری هستند که نیزه‌هایی به دست دارند، امام دستور دادند هر چه آب در کاروان دارند به آنها بدهند حتی اسب‌هایشان. سپس به سر کرده آنها گفت کیستی؟ فرمانده گفت: حرین یزیدریاح؛ از طرف ابی‌عبدالله زیاد برای بستن راه شما آمده‌ایم. در این روز پیکری از کوفه برای حر آمد و در نامه آمده بود که کاروان امام حسین (ع) که به سوی نینوا در حرکت بودند را وادار به بیعت با عبدالله کند یا در سرزمینی بی‌قلعه و پناهگاه فرود آورد. اما یکی دیگر از مهمترین موضوعات بررسی تاریخی واقعه کربلا، موقعیت جغرافیایی کربلاست. در منابع آمده که صبح روز دوم محرم سال ۶۱ کاروان امام حسین (ع) به محلی رسیدند که قضا و قدر برایشان مقدر کرده بود. شیخ عباس قمی از کتاب ملهوف ذکر کرد که اسب‌زیای امام حسین (ع) همین که به سرزمین کربلا رسید و نخلستان انبوه آنجا را دید از حرکت ایستاد و از جای خود حرکت نکرد. امام از همراهان پرسیدند: نام این مکان چیست؟ عده‌ای گفتند غاضر، بی‌گروگی گفتند: نینوا و زهیر گفت: کربلا. امام فرمودند: «اللهم آتی أعوذ بک من الکرب و الالباء». پروردگار همان‌مان پناه می‌برم به تو از آندوه و بلا. همین جاست سرزمین آندوه و بلا و دستور دادند خیمه‌ها را به پا کردند.

نگاه

چند سطر در مورد دعوت کوفیان

دیپلماسی نامه

امروزه حتی با گسترش و رشد چشمگیر اطلاعات در فضاهای مجازی و دسترسی آزاد به اخبار هنوز نامه‌نگاری از جایگاه ویژه‌ای در عرصه ارتباطات برخوردار است؛ چرا که وقتی برای ابلاغ پیام یا خواسته‌ای دست به‌قلم و کاغذ می‌شویم انگار با تمام وجود و نظر گرفتن همه‌جانبه و آگاهی از حواشی خواسته یا پیام خویش را مطرح می‌کنیم. هنوز شنیدن خبر ارسال نامه پیامبر به خسرو پرویز هر انسانی را متقلب می‌کند. نامه‌های علی به مالک و سران ممالک اسلامی منشأ تحولات عمیقی در عصر خود و پس از آن بود و در تاریخ بشر ثبت و ضبط شدند امام‌مجتز از ارسال نامه کیفیت جواب‌نامه است که جواب‌دادن و ندادن و حتی نوع و کیفیت پاسخ پیام‌های متنوعی دارد. واقعه کربلا هم در تاریخ اسلام یکی از مواردی است که در آن نامه نقش مهمی را ایفا کرده است. بخش‌های بسیاری از اتفاقات دشت کربلا ریشه در نامه‌نگاری‌های کوفیان دارد؛ آنها که توفیق همراهی حضرت علی (ع) را نداشتند و از سویی از ظلم و ستم بنی‌امیه به ستوه آمده بودند، وقتی خبر خروج ابی‌عبدالله از مدینه و رسیدن به مکه را شنیدند خود را برای یک میزبانی مهم آماده کردند و بی‌صبرانه و مشتاقانه برای گسترانیدن رای امامت به حسین بن علی (ع) دسته دسته به خانه سران قبایل رفتند و به مفهوم امروزی دیپلماسی نامه‌نگاری را سرلوحه حرکت خود قرار دادند؛ نامه‌هایی که با هنرمندی و مهارت ادبی کم‌نظیری به رشته تحریر درآمد. همه این نامه‌ها به بهترین شکل مهور شد و گواهان صاحب‌لحمه آن را به تأیید و امضای رساندند و در آخر به وسیله پیک‌های معتمد طی مدت کوتاهی به دستن مبارک ابی‌عبدالله‌الحسین رسید. حال قضاوت به عهده‌ماست که سیدالشهدا (ع) بادی‌دن سبیلی از نامه‌های کوفیان و با مضامین عالی که توسط شیعیان علی (ع) نوشته شده بود، چه پاسخی غیر از استعجاب دعوت می‌توانست بدهد. اینجا بود که پسر عموی مسلم بن عقیل را برای بررسی اوضاع و صدق مدعی کوفیان از مکه روانه عراق کرد و این دومین امتحان دهه شصت قمری بود که در سال کنندگان نامه از کوفه پس دادند؛ آنان به عهد و نامه خود عمل نکردند و به آن چه نوشتند، پایبند نبودند.